

Ὁ Ἅγιος Μακάριος Κορίνθου Ὁ Γενάρης τοῦ Φιλοκαλικοῦ Πνεύματος^(*) (1731 – †17 Ἀπριλίου 1805)

Μεγάλη εὐγνωμοσύνη ὀφείλουμε στὸν Καθηγητὴ κ. Στυλιανὸ Γ. Παπαδόπουλο γιὰ τὸ πολὺ ὠριμο καὶ οἰκοδομητικὸ βιβλίο του: «**Ἅγιος Μακάριος Κορίνθου. Ὁ Γενάρης τοῦ Φιλοκαλισμοῦ**» (ἔκδοσις α΄, Μάρτιος 2000, ΑΚΡΙΤΑΣ, σσ. 176).

Ἡ μεθοδικὴ καὶ εὐλαθῆς διερεύνησις τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τοῦ Ἁγίου Μακαρίου Μητροπολίτου Κορίνθου ἀναδεικνύει μίαν μεγάλη προσωπικότητα, ἐφ' ὅσον «ὁ ἱερός αὐτὸς ἄνδρας, καταγόμενος ἀπὸ οἰκογένεια πανίσχυρη, διαθέτονας εὐρεία παιδεία καὶ πολλὰ φυσικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα, ἔγινε ἀσκητῆς, δάσκαλος στὴν Κόρινθο, ἐπίσκοπος δημιουργικός, ἐπαναστάτης κατὰ τῶν Τούρκων, **μελετητῆς κι ἐφαρμοστῆς τῶν θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν νηπτικῶν κειμένων**, συγκροτητῆς τῆς Φιλοκαλίας, **Γενάρης τοῦ ὄλου Φιλοκαλισμοῦ**, συντάκτης, θεωρητῆς κι ἐκδότης φιλοκαλικο-θεολογικῶν ἔργων, ἀλείπτῆς Νεομαρτύρων, συλλογέας καὶ συντάκτης Νεομαρτυριῶν καὶ **μεγάλος ἀσκητῆς με θεοπτικές ἐμπειρίες καὶ χάρισμα θεοσημειῶν**» (σελ. 157).

Ἡ ἰδιαίτερα ἀνεκτίμητη προσφορά τοῦ Ἁγίου Μακαρίου στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας εἶναι ὅτι, με τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ, ἀνεδείχθη **Γενάρης τοῦ Φιλοκαλισμοῦ**, ὡς συλλογέας, συγγραφεὺς καὶ ἐκδότης τῶν περιφημῶν ἔργων: «**Φιλοκαλία**» (1782) καὶ «**Περὶ συνεχοῦς Μεταλήψεως**» (1783), τῶν ὁποίων τὴν «θεώρησιν» εἶχε ἀναθέσει στὸν Ὅσιο Νικόδημο Ἀγορείτη.

Ὁ Ἅγιος Μακάριος εἶχε διαβλέψει ὀρθά, ὅτι «**ἀσκησις καὶ ἄρα Μοναχισμὸς δὲν μποροῦν νὰ προκόψουν καὶ νὰ ἔχουν καρποὺς χωρὶς θεολογικὴ θεμελίωσις καὶ πρακτικὸν ὁδηγόν**. Ἀλλὰ οὔτε καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ μπορεῖ ν' ἀποκτήσῃ φρόνημα καὶ ἦθος γνήσια ὀρθόδοξα **χωρὶς θεολογία τοῦ ἦθους καὶ ὀρθοπραξία**» (σελ. 51).

Τις προοπτικὲς αὐτὲς καλύπτουν πλήρως εἰδικὰ τὰ δύο προαναφερθέντα ἔργα του, τὰ ὁποῖα προσφέρουν στοὺς εὐσεβεῖς στερεὰ τροφὴ πνευματικὴ, διότι «**πραγματικό, αὐθεντικό κι εὐρὺ φιλοκαλικὸ πνεῦμα γεννᾶται ὅταν συνυπάρξουν φιλοκαλικὸ πνεῦμα καὶ συχνὴ θεία Μετάληψις. Τὸ ἓνα τρέφει καὶ προάγει τὸ ἄλλο. Πρόκειται γιὰ δύο πόλους, πού εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖοι γιὰ τὴν πρόοδο τῆς πνευματικῆς ζωῆς**. Ὁ ἅγιος Μακάριος Κορίνθου ὑπῆρξε αὐτὸς κατ' ἐξοχήν, πού συνέλαβε ὀρθά ὄχι μόνον τὴν ἀνάγκη τῶν δύο πόλων ἀλλὰ καὶ τὴν **συνδυαστικὰ παράλληλη πορεία τους**. Κι ἔδοξε τῷ ἁγίῳ Πνεύματι αὐτὸς νὰ γίνῃ κατεξοχὴν Γενάρης καὶ προβολέας τοῦ φιλοκαλικοῦ πνεύματος, τῆς νηπτικοασκητικῆς ἀναζωπυρήσεως, τοῦ **Φιλοκαλισμοῦ**» (σελ. 155-156).

Αὐτὴ ἡ ἀναζωπύρωσις τοῦ πνευματικοῦ βίου στὰ τέλη τοῦ ΙΗ' αἰ. συντελέσθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου με τὴν ἔκδοσι καὶ ἄλλων θεβαίως Πατερικῶν Κειμένων (Εὐεργετινός, Ἅγιος Συμεὼν νέος Θεολόγος κ. ἄ.), ἀλλὰ ἡ «Φιλοκαλία» καὶ τὸ «Περὶ Συνεχοῦς Μεταλήψεως» ἀπέτελεσαν τὰ ἀρραγῆ θεμέλια τοῦ ἰσχυροτάτου οἰκοδομήματος τοῦ Ἑσχατικοῦ καὶ Εὐχαριστιακοῦ Ἠθους τῆς Ὁρθοδοξίας.

«Φιλοκαλισμός, δηλαδὴ νηπτικὸς πνευματικὸς ἀγώνας, εἶναι ἀναποτελεσματικὸς χωρὶς τακτικὴ συμμετοχὴ στὰ Μυστήρια. Καὶ στὰ Μυστήρια ὅμως δὲν πρέπει νὰ

*προσέρχεται κανείς χωρίς προηγούμενο πνευματικὸν ἀγῶνα. Οὔτε φιλοκαλισμὸς χωρίς Μυστήρια, οὔτε Μυστήρια χωρίς φιλοκαλισμό. Ὁ συνδυασμὸς καὶ τῶν δύο ἀποτελεῖ παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἀπουσία τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ ὀδηγεῖ σὲ πολλῶν εἰδῶν ἐκτροπές, τὶς ὁποῖες ὑποψιαζόμενος ὁ Μακάριος συγκρότησε τὴν Φιλοκαλία καὶ συνέταξε τὸ **Περὶ συνεχοῦς Μεταλήψεως**, γινόμενος γενάρχης τῆς ὄλης αὐτῆς ἀνακαινιστικῆς προσπάθειας, τῆς ὁποίας ὡς ἐξάγγελος λαμπρὸς ἐπιλέχθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Μακάριο ὁ Νικόδημος Ἁγιορείτης, ὁσιος καὶ θεολόγος μέγας» (σελ. 79).*

• **Σήμερα**, πὺ πλεονάζει ἡ «θεολογία» χωρίς ἦθος καὶ προβάλλεται ἓνα «ἦθος» χωρίς Θεολογία, εἶναι αὐτονόητος ἡ ἀξία βιβλίων ὅπως αὐτὸ τοῦ κ. Στυλιανοῦ Παπαδοπούλου, τὸ ὁποῖο βοηθεῖ ἄριστα στὴν ἐπανεύρεσι τῆς **πατερικῆς μας ταυτότητος**, στὸ σκύψιμο «ἐπὶ τὰς πηγάς»... □

(*) Περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 301/Μάρτιος-Ἀπρίλιος 2001, σελ. 30-31.